

ОПЕРНІ ВИСТАВИ АВСТРІЙСЬКОГО ТЕАТРУ У ЛЬВОВІ: ЗА МАТЕРІАЛАМИ МІСЬКОЇ НІМЕЦЬКОМОВНОЇ ГАЗЕТИ «GALICIA» (1840–1841)

Алла Ільницька

молодший науковий співробітник відділу наукових досліджень музичних творів та фотодокументів Інституту досліджень бібліотечних мистецьких ресурсів ЛННБ України ім. В. Стефаника

Наталія Косаняк

молодший науковий співробітник відділу наукових досліджень музичних творів та фотодокументів Інституту досліджень бібліотечних мистецьких ресурсів ЛННБ України ім. В. Стефаника

Запропоновано переклад українською мовою театральної рецензії та перелік вистав австрійського театру, анонсованих на сторінках газети «Galicia» (1840–1841).

Ключові слова: музичний театр, опера, німецький театр, рецензія, «Galicia».

We offer translation into Ukrainian theater reviews and Austrian theater for performances, announced in the newspaper «Galicia» (1840–1841).

Keywords: musical theater, opera, German theater, review, «Galicia».

Предложен перевод на украинский язык театральной рецензии и список постановок австрийского театра, анонсированных на страницах газеты «Galicia» (1840–1841).

Ключевые слова: музыкальный театр, опера, немецкий театр, рецензия, «Galicia».

Починаючи з середини XIX ст., як неодноразово зазначалося у науковій літературі, історія та теорія вітчизняного театру розвивається не в спеціальних наукових трактатах, а передусім у періодичних виданнях [1-4; 6; 7]. Найважливіші естетичні проблеми часу, які не виходили раніше за межі салонних і товариських суперечок, приватних листів, стали надбанням публічних лекцій і дискусій на сторінках часописів.

Від 1840-х рр. львівські німецькомовні видання неполітичного характеру починають активніше реагувати на музично-театральні події в місті та в світі [7, с. 157]. «Miscellen», «Mnemosyne», «Le-seblätter für Stadt und Land» формують один ідейний ряд, утілюючи схожу редакційну політику, скеровану на компетентне, вдумливе, а водночас захопливе інформування читача про культурні, зокрема й музично-театральні, події. У цьому ж ряду перебуває часопис «Galicia. Журнал для дозвілля, пізнання краю, мистецтва, господарства і життя» («Galicia. Zeitschrift zur Unterhaltung, zur Kunde des Vaterlandes, der Kunst, der Industrie und des Lebens»), проект якої в 1839 р. ініціює Йозеф Едлер фон Мегоффер (Joseph Edler von Mehofffer). Газета виходила у Львові під його редакцією з липня 1840 р. до грудня 1841 р. двічі, а згодом — тричі на тиждень [6; 7, с. 181; 16; 19].

Музична тематика на сторінках «Galicii» представлена переважно театральними та концертними рецензіями. Вже з перших номерів часопису з'являється окрема постійна рубрика «Theater» («Театр»), в якій описані майже всі актуальні місцеві вистави, передовсім, австрійського театру. Концертні рецензії вміщувались здебільшого під рубрикою «Musik und Kunst» («Музика і мистецтво»). Стилистично «Galicia» багато в чому нагадувала «Mnemosyne», проте мала дещо більш розважальний характер, а відтак не передбачала надмірної докладності та регулярності інформування, що позначилося на кількості та якості статей про музику й театр. Статті на тему оперних вистав, на противагу «Mnemosyne», викладені більш загальним «кучерявим» стилем, критичний компонент у них виявлений слабше, часто суб'єктивно забарвлений і маловиразний у загальному репортажно-описовому руслі [7, с. 182].

Інформувати насправді було про що: 1840-ві рр. в театральному житті Львова минули під знаком побудови театального приміщення (будівництво театру завершено в 1842 р., в якому офіційно співіснували австрійська і польська сцени) й повторного передання театального привілею у приватні руки головного антрепренера театру графа Станіслава Скарбка (Stanisław Skarbek). Крім того, навесні 1840 р. в австрійському театрі відбулась зміна дирекції: Едуард Нойфельд (Eduard Neufeld) й Ігнац Фріш (Ignaz Frisch), які очолювали театр у сезонах 1838/39 – 1839/40, добровільно розірвали контракт, а керівництво сценою взяли на себе Карл Густав Ебель (Karl Gustav Ebell) та Ігнац Фріш (Ignaz Frisch) [5; 8; 9; 13]. Під

їхнім керівництвом театр працював у сезонах 1840/41 – 1841/42. Ігнац Фріш, як відзначає анонімний рецензент «Galicii», був «відомим своїми знаннями, пильністю і запалом у веденні справ» [9]. Причини зміни керівництва полягали, насамперед, у непрофесійності Нойфельда, який, крім того, провадив несправедливу фінансову політику, применшував роль одних акторів, а іншим давав високі гонорари [13, Bd. 1, s. 318].

Карл Густав Ебель, колишній музичний директор в Клягенфурті (Klagenfurt) і Тьопліці (Töplitz), був молодим і заможним чоловіком, сповненим завзяття до театру. Рецензент «Galicii» відзначає, що «Ебель зарекомендував себе як чудовий знавець і старанний та жертвний директор» [9]. На початку 1840 р. він прибув до Львова, де його надзвичайно тепло зустріли. Не гаючи часу, він організував ряд поїздок з метою поповнення австрійської трупи новими артистичними силами. Обрання його співдиректором було сприйняте схвально. Губернатор ерцгерцог Фердинанд обіцяв обом новим директорам підтримку влади й удостоїв своєю присутністю спектакль з нагоди відкриття нового театрального сезону [13, Bd. 1, s. 319].

Однак реакція львівської преси на зміну дирекції була неоднозначною. Зокрема, у газеті «Mnemosyne» опубліковано статтю автора «X», в якій зазначено, що завчасно розхвалювати нову дирекцію театру, оскільки вона ще нічого суттєвого не зробила, а от заслуги Нойфельда, на основі статистики вистав, є очевидними [20]. У відповідь на такі закиди нова дирекція спрямувала всі зусилля, щоб підняти рівень драматичного театру, і це їй вдалося. Відтак кореспонденти приписують критику перших спектаклів «злим язикам». Зрештою, запізніле відкриття оперного сезону 30 травня 1840/41 рр., і захоплення публіки високим рівнем вистав вирішило суперечку між старою і новою дирекцією на користь останньої. Прихильники нових господарів театру не пропускали нагоди заявляти про це, зокрема і на шпальтах «Galicii»: «Мусимо із задоволенням визнати серйозне свідчення того, що наша опера пережила блискуче переродження, і всі ті розмаїті, часто не зовсім доброзичливі натяки, які намагалися поширювати проти старань нової дирекції, розвіялися, як дим, [...] і ми можемо сподіватися на успішний розвиток нашої сцени» [9]. І справді, відтоді нападів на нове керівництво театру не було.

За нової дирекції Фріша-Ебеля австрійський театр у Львові набув виразного музичного профілю, опираючись на досвід та естетичні погляди антрепренерів і, насамперед, першого його директора Франца Гайнріха Булли (Franz Heinrich Bulla), а також на апробацію музичних творів львівською публікою та на її смаки [5; 8; 13]. В доборі музичного репертуару австрійська музична сцена виразно опиралась на актуальний репертуар європейських театрів. Маючи широкі професійні та товариські контакти в Західній Європі, львівські антрепренери швидко після європейських презентацій здобували найновіші й найцікавіші твори для постановок у Львові.

Оновлений репертуар міг бути реалізований, маючи відповідний рівень артистичного складу трупи. Процес відокремлення оперних співаків від драматичної трупи, який започаткував Булла, зумовив створення в австрійському театрі сильного, професійно-вишколеного і добре укомплектованого колективу оперних виконавців. Таким чином остаточно відбувся процес перекваліфікації австрійського театру з драматично-музичного на музично-драматичний [5]. Поступово він перетворився на міцний музичний центр Галичини, який зосередив свої зусилля не на драматичному, а на оперному, а від 1860-х рр. і на опереточному жанрах.

Газета «Galicia» схвально писала: «пан Ебель зі знанням підійшов до справи, врахувавши високі мистецькі запити тутешньої публіки, яка стала вимогливим поціновувачем опери [...] наша щира подяка дирекції за її, гідні найвищої похвали турботи і жертвовність, [...] завдяки якій, не боячись значних витрат, була зібрана, на щастя публіки, потужна група славетних талантів драми й опери» [9]. Нові члени трупи, яких запросив Ебель, не розчарували публіку і отримали її визнання, а рівень оперної трупи був таким високим, що «жодна інша провінційна сцена не могла похвалитися тим самим» [10].

Крім оперного жанру, схвальну оцінку отримували вистави драматичного і комічного жанрів — як окремі виконавці, так і вся трупа. Існувала думка, що «німецький драматичний театр у Львові ніколи дотепер не був таким сильним, як зараз» [14].

Щоправда, такою високою оцінка була не завжди. Беззаперечне визнання критиками нової дирекції Фріша-Ебеля на початку їхньої діяльності почало поволі диференціюватися. Непряма критика львівських артистів вчувалася, наприклад, у вельми захоплених висловлюваннях критиків під час гастролей французької трупи.

Йшлося про злагодженість французьких колег, їхню чудову невимушену гру, бездоганне виконання партій напам'ять, що не залишало ніякої роботи суфлеру. Цього ж критики бажали собі від місцевої трупи. Коли солістка з Праги Анна Форхгайм (Anna Forchheim) «виконувала всю свою партію без суфлера», це було сприйнято як доказ її старанності і вельми серйозного підходу до своєї роботи — власне ті риси, які «все рідше й рідше знаходимо в нашому театрі [...], а «любий друг з-під землі» стає все голоснішим і голоснішим» [17].

Уже влітку 1840 р. з'явилася критика щодо поганого добору драматичного репертуару. На думку рецензентів «Mnemosyne», актори могли проявити себе значно краще, але не у тих примітивних п'єсах, які є в репертуарі. Дирекції рекомендують змінити репертуарну політику. Це стосувалося й опери. Критики звертають увагу на те, що впродовж дев'яти місяців публіка змушена споглядати лише «Норму» і «Пуританів»! Хотілося б нарешті побачити якусь нову виставу, або хоча б «якусь іншу стару добру оперу», наприклад «Танкред» Россіні — добре відому оперу, яку віддавна не ставили в театрі [18].

Наприкінці 1840 р. виконавський рівень спектаклів суттєво знизився, що призвело до послаблення інтересу публіки до театру. Найбільший дисонанс викликала різниця між рівнем виконання провідних акторів, які виконували головні ролі, й рештою ансамблю. У деяких оперних постановках просто бракувало доброї режисури, взаємодії між виконавцями, зрештою, належного вивчення партій. Львівські артисти були такими ж марнославними, як і їхні колеги з інших театрів — заради оплесків вони акцентували свою увагу на ефектних деталях, не вникаючи в сутність. Заради показовості вони не надавали належної уваги достеменному вивченню ролі і те, «на чому варто було б зацентувати увагу, вони подавали як щось побічне», покладаючись на «заключні слова, які мали б справити враження ракетного пострілу» [18].

Незабаром дійшло й до критики неоправданої ощадності дирекції, яку тривалий час толерували. Йшлося в першу чергу про сценографію. Від початку своєї діяльності нові директори не придбали жодних нових декорацій, жодного нового костюма. Сценічна техніка працювала теж радше погано, ніж добре. Декорації і машинерія «голосно вимагали реформ» [15]. Заміну декорацій дирекція здійснювала лише в критичному випадку.

На початку сезону 1841–1842 рр. один із рецензентів поставив собі запитання — наскільки добре був використаний творчий і матеріальний потенціал театру в минулому сезоні і наскільки цікавим був репертуар. Сам він не ризикнув дати відповідь, а оголосив думку публіки, «яка твердила — недостатньо» [13, *Bd. 1*, s. 327].

Увагу привертають вистави опер Белліні* на сцені австрійського театру під дирекцією Фріша-Ебеля. Белліні створив 11 опер за 1825–1835 рр. Усі вони ввійшли до репертуару європейських театрів і принесли славу композиторові ще за його життя. У Львові опери Белліні вперше були поставлені на сцені австрійського театру за дирекції Адальберта Чабона (Adalbert Czabon) у 1833–1836 рр., незадовго після їх написання [11]. У прем'єрному переліку — шість опер: «Der Seeräuber» («Il Pirata», 1833); «La Straniera» (1833); «Romeo und Julie» («Montechi und Capuletti», 1833), «Norma» (1835), «Die Nachtwandlerin» («La Sonnambula», 1835), «Die Puritaner in Schottland» («I Puritani», 1836).

У період дирекції Фріша-Ебеля (1840–1841) відбулося 12 вистав чотирьох опер Белліні: «Romeo und Julie» (17 XI 1840; 19 I 1841; 1 VI 1841; 19 VIII 1841); «Norma» (30 V 1840; 20 X 1840; 5 I 1841; 5 VI 1841); «Die Nachtwandlerin» (2 VI 1840; 16 XII 1841); «Die Puritaner in Schottland» (13 VI 1840; 24 XI 1840; 16 IX 1841). Для свого «дебюту» — на відкриття оперного сезону 1840/41 — Фріш і Ебель не випадково обрали саме оперу «Норма» (30.V.1840). Публіка стверджувала, що ця вистава, яку добре знали у Львові, ще ніколи не була такою успішною [13, *Bd. 1*, s. 321]. Захоплення публіки було настільки великим, що після першої дії на сцену викликали обох директорів, що у Львові траплялося вельми рідко [9].

Відзначимо, що більшість названих вистав викликали велику зацікавленість, і тому їх компетентно оцінювали не тільки на сторінках «Galicii», а й інших львівських періодичних видань («Mnemosyne», «Der Humorist»; «Leseblätter für Stadt und Land»; «Der Wanderer»), що дає уявлення про безпосереднє сприйняття львівською публікою оперної музики Белліні. Це засвідчує також, що для усіх залишаються «універсальні величини» (такі, як Белліні), на вистави яких вони відгукуються однаково активно.

* **Белліні Вінченцо** (3 листопада 1801, Катанія — 24 листопада 1835, Пюто) — (італ. *Vincenzo Bellini*) — італійський композитор.

Нашу увагу привернула публікація анонімного автора, присвячена виставам двох опер Белліні на сцені австрійського театру в листопаді 1840 р.: «Romeo und Julie» (17 XI 1840) і «Die Puritaner in Schottland» (24 XI 1840) [17]. Публікація синтезує риси анонсу та рецензії, за характером — це виключно рецензія на виконання. Автор, ілюструючи тогочасний романтичний стиль дописувачів, зосередив увагу на характеристиці виконання головних партій — Ромео (в «Romeo und Julie») та Ельвіри (в «Die Puritaner») не випадково. Адже важливим здобутком дирекції театру було запрошення довгоочікуваної першої співачки Ніни Янік (Nina Janik), яка прибула лише в листопаді 1840 р. і виступила у цих партіях, — це були її перша і друга гастрольні ролі. До її приходу примадонною була Жозефіна Ешен (Josephine Eschen). Ім'я Ніни Янік зазначено у львівських оперних афішах театральних сезонів 1840/41 – 1842/3. За характеристикою історика театру Єжи Гота, Ніна Янік відповідала усім критеріям вимогливої публіки, яка нагороджувала її незмінними бурхливими оплесками, а критика була завжди прихильною [13, *Vd. I, s. 323*]. Однак публікації в тогочасній пресі свідчать, що постать співачки Ніни Янік загалом викликала дискусії серед театральної публіки та критиків, оскільки в одних — викликала захоплення, в інших — несприйняття й критику. Наприклад, дописувач «Galicii» вважає ці критичні закиди неоправданими і недоречними, характеризуючи їх як «поганенький сценічний ефект грому й блискавки, що зазвичай викликає співчутливу усмішку публіки. Наша ж публіка, яка відзначається художнім смаком, зовсім не підтримує такої критики і, відзначаючи бездоганні якості, які демонструє Мад[муазель] Янік (Mad. Janik), вважає їх абсолютно недоречними» [11].

У відповідь газета «Mnemosyne» на своїх сторінках публікує «Відкритий безкоштовний лист «Mnemosyne» до сестри її «Galicii» в дусі особистісних дискусій, в якому анонімний рецензент спростовує критичні фрагменти: «На чужу думку — моєї власної тут явно не достатньо — падає на ці невиправдані слова тінь особистісного ставлення, і то саме в тих кількох рядках, в яких відчуваю і натяк у свій бік» [7, *s. 194*].

Враховуючи те, що газета «Galicia» є раритетною, пропонуємо рецензію анонімного автора у перекладі українською мовою (додаток 1). Подаємо також перелік вистав австрійського театру у Львові (додаток 2), анонсованих на сторінках міської газети «Galicia», з уточненням дати вистав, автора, назви, жанру сценічного твору та вихідних даних газети.

Рецензія анонімного автора. Переклад українською мовою

Вівторок, 17 листоп[ада]. — Мад[муазель] Я н і к (Mad. Janik), великогерцог[ська] баденська придворна оперна співачка — перша гастрольна роль (Р о м е о) в «Монтекі й Капулеті» Белліні — і вівторок, 24 листопада у другій гастрольній ролі (Е л ь в і р а) в «Пуритани» Белліні.

Мад[муазель] Я н і к, яку ми з великою повагою вже згадували на сторінках нашої газети і ствердили ту добру славу, яка, випередивши її приїзд, прозвучала у багатьох іноземних журналах, — цілком виправдала тутешні сподівання, наскільки дві вистави дають можливість винести такий вирок. Та вже ці обидві гастрольні ролі продемонстрували всю повноту достойних властивостей, які, без сумніву, відводять Мад[муазель] Я н і к видатне місце серед мисткинь співу першого рангу. Талант, яким доля так рідко обдаровує співачок, навдивовижу принадна, у всьому гармонійна зовнішність — заворожує одразу ж з першого виходу на сцену. Тим більше, що Мад[муазель] Я н і к вміло підкреслює цей гарний дар вільною і переконливою грою. Та набагато важливішими особливостями є чудова, така правильна і прозора інтонація, якої ми тут, у Львові (за винятком панни Генель [Fräulein Nähnel), практично не мали нагоди чути, і визначний діапазон її гарного голосу — надзвичайно сильного, з нотками металу в середині і на низах, і особливо приємного у верхньому регістрі. Завдяки належному професійному вокальному вишколу Мад[муазель] Я н і к володіє методами правдивого майстерного виконання, вершиною якого є неперевершене наростання й утримання звуку і пречудові трелі, і загалом дивовижна легкість виконання надскладних колоратур, що дає перевагу їй утримувати позицію високого майстра співу.

На обох виставах Мад[муазель] Я н і к була винагороджена енергійними оплесками ушент, до кожного закутка переповненого театру. Аплодисменти після кожного її граціозного виходу на сцену були виявом честі, визнання і справжнього захоплення публіки. Зі своєї ролі (Ельвіри) Мад[муазель] Я н і к була змушена виконати на біс дві частини, але ми хотіли б сподіватися, що наша

освічена публіка зможе трохи пригасити свій, щоправда, цілком виправданий, ентузіазм, і не буде вимагати повтору чудових, але надзвичайно складних партій, якими, власне, й були ті обидві. Отже, ми справді можемо побажати собі щастя у такому блиску-чому й захоплюючому надбанні і, маючи двох таких чудових співачок, як Мад[муазель] Я н і к і [Мадмуазель] Е ш е н (Dlle. Eschen) — по-молодечому завзяту улюбленицю нашої публіки, — можемо сподіватися на нову зіркову епоху нашої опери.

Однак, якщо деякі критики хотіли б міряти окремі моменти виступу Мад[муазель] Я н і к у ролі Ромео такими критеріями, які навіть стосовно найвидатніших драматичних митців важко застосувати без упередження, то Мад[муазель] Я н і к мала б цю манеру відразу ж піддати сумніву, сприйняти це, як поганенький сценічний ефект грому й блискавки, що зазвичай викликає співчутливу усмішку публіки. Наша ж публіка, яка відзначається ху-дожнім смаком, зовсім не підтримує такої критики і, відзначаючи бездоганні якості, які демонструє Мад[муазель] Я н і к, вважає їх абсолютно недоречними.

Але, напевне, поруч із похвалою, якою ми відзначаємо чудові досягнення п. фон Сабацького (Hr. v. Sabatzki) і нашого славного баритона п. Гофмана (Hr. Hofmann) у виставі «Пуритани», мусимо серйозно поскаржитися на все більш помітне зловживання несамовитим криком, навіть не додаючи цим разом жодного докладнішого означення. Кричати — не означає співати, а співак, який одразу ж по кількох тактах драматичного співу переходить на fortissimo і не може себе далі опанувати — не лише перестає співати, втрачаючи при цьому кожен чистий, прозорий, виразний звук і будь-яку інтерпретацію, але до того ж і зриває своїм ревом прекрасний ансамбль, виявляючи тим самим мало тактовності й уваги до співачок, чиї голоси недостатньо сильні проти такого тромбона. Це брак уваги до смаку і слуху публіки, справжні оплески якої не можна плутати з гуркотом на гальорці.

Опубл.: Galicia. — 1840. — 1 зруд. (N 66).

Перелік вистав австрійського театру, анонсованих на сторінках газети «Galicia»

Дата вистави	Автор	Назва, жанр	Galicia
1 IV 1840	Johanna Franul von Weissenthurn	Pauline, oder das Fest am Hofe, Schauspiel in 5 Akten	1840 nr 4/ 9 VIII
25 IV 1840	Carl Töpfer	Die Zurücksetzung, Schauspiel in 4 Aufz.	1840 nr 4/ 9 VII
26 IV 1840	Friedrich Halm	Griseldis, dramatisches Gedicht in 5 Akten	1840 nr 4/ 9 VII
16 V 1840	Friedrich Schiller	Maria Stuart, Trauerspiel	1840 nr 4/9 VII
V 1840	Johann Wilhelm Lembert	König Richard in Palästina, grosses historisch-romantisches Schauspiel in 4 Aufz.	1840 nr 4/9 VII
V 1840	Carl Ludwig Blum	Der Ball zu Ellerbrun, Lustspiel in 3 Aufz.	1840 nr 4/9 VII
2 VI 1840	Vincenzo Bellini	Die Nachtwandlerin (La Sonnambula), grosse Oper in 2 Akten	1840 nr 2/4 VII
13 VI 1840	Vincenzo Bellini	Die Puritaner in Schottland, (grosse) heroische Oper in 3 Aufz., Libr. C. Pepoli nach Walter Scott, übers. von Lichtenstein	1840 nr 2/4 VII

VI 1840	Giacomo Meyerbeer	Robert der Teufel, grosse romantische Oper in 5 Akten (Aufz.)	1840 nr 2/4 VII
VI 1840	Vincenzo Bellini	Norma, Oper in 2 Akten	1840 nr 2/4 VII
VI 1840	Ernst Raupach	Corona von Saluzzo, Schauspiel in 5 Aufz.	1840 nr 4/9 VII
8 VII 1840		Vorstellung des Hrn. Ludwig Döbler	1840 nr 6/14 VII
8 VII 1840	August Friedrich Kotzebue	Das geteilte Herz, Lustspiel in 1 Aufz.	1840 nr 6/14 VII
12 VII 1840	Therese Krones	Sylphide, Zauberposse (Zauberspiel) mit Gesang in 2 Akten	1840 nr 18/11 VIII
14 VII 1840		Vorstellung des Hrn. Ludwig Döbler	1840 nr 10/ 23 VII
17 VII 1840	Ferdinand Raimund	Der Verschwender, Zauberspiel (Zaubermärchen) in 3 Akten. Mus. Conradin Kreuzer	1840 nr 10/23 VII
19 VII 1840	[?Heinrich Ferdinand Möller]	Graf Walltron, zweiter Teil, grosses militarisches Schauspiel in 5 Aufz.	1840 nr 10/23 VII
przed 30 VII 1840	Eduard Bauernfeld	Die Bekenntnisse, Lustspiel in 3 Aufz.	1840 nr 18

VII 1840	Carl Meisl	Julerl, die Putzmacherin, Local-Posse (parodierende Posse mit Gesang) in 2 Aufz., Mus. Adolph Müller	1840 nr 4/9 VII 1840 nr 18/11 VII
4 VIII 1840	Friedrich Schiller	Don Carlos, Infant von Spanien, Trauerspiel in 5 Akten	1840 nr 18/11 VIII
VII/VIII 1840	Daniel François Auber	Fra Diavolo, oder Das Gasthaus von Terracina, Oper in 3 Akten, Libr. Eugène Scribe, übers. Karl A. Ritter	1840 nr 18/11 VIII
VII/VIII 1840	Gaetano Donizetti	Der Liebestrank, komische Oper in 2 Akten; Libr. Felice A. Romani	1840 nr 18/11 VIII
19 IX 1840	Friedrich Halm	Der Adept, dramatisches Gedicht in 5 Akten	1840 nr 46/15 X
24 IX 1840	Eduard Bauernfeld	Der Vater, Lustspiel in 4 Akten	1840 nr 46/15 X
3 X 1840		Die magische Eilwagenreise durch die Theaterwelt, Quodlibet in 3 Abt.	1840 nr 46/15 X
6 X 1840	Johanna Franul von Weissenthurn	Die Fremde, Schauspiel (Familiengemälde) in 5 Aufz.	1840 nr 46/15 X
10 X 1840	Gotthold Ephraim Lessing	Emilia Galotti, Trauerspiel in 5 Aufz.	1840 nr 46/15 X
17 X 1840	Johanna Franul von Weißenthurn	Welche ist die Braut?, Lustspiel in 5 Akten	1840 nr 49/22 X
25 X 1840	Charlotte Birch-Pfeiffer	Pfefferrösel, grosses romantisches Schauspiel in 5 Aufz.	1840 nr 52

31 X 1840	Ignaz Schuster	Die falsche Katalani (?Die falsche Primadonna in Krähwinkel), Operette (komische Oper in 2 Aufz.), Libr. Adolph Bäuerle	1840 nr 52/ 29 X
14 XI 1840	Friedrich Kaiser	Dienstboten-Wirtschaft, oder Chatoulle und Uhr, Posse mit Gesang in 2 Akten, Mus. Michael Hebenstreit	1840 nr 58/12 XI
17 XI 1840	Vincenzo Bellini	Romeo und Julie, Oper in 2 Akten	1840 nr 66/1 XII
24 XI 1840	Vincenzo Bellini	Die Puritaner in Schottland, (grosse) heroische Oper in 3 Aufz., Libr. C. Pepoli nach Walter Scott	1840 nr 66/1 XII
29 XII 1840	Gaetano Donizetti	Belisario, grosse Oper in 3 Akten	1841 nr 3/7 I
2 I 1841	Vincenz Ignaz Castelli (Georg Romer)	Die Folgen einer Mißheirat, Gemälde aus dem Leben in 4 Aufz.	1841 nr 6/14 I
5 I 1841	Vincenzo Bellini	Norma, Oper in 2 Akten	1841 nr 6/14 I
16 I 1841	Gioachino Rossini	Tancred (Tancredi), Oper (grosse heroische Oper) in 2 Akten (Aufz.), Libr. Gaetano Rossi, Luigi Lechi	1841 nr 9/21 I
19 I 1841	Vincenzo Bellini	Romeo und Julie, Oper in 2 Akten	1841 nr 10/23 I

6 II 1841	Gaetano Donizetti	Belisario, grosse Oper in 3 Akten	1841 nr 16/9 II
6 III 1841	Gaetano Donizetti	Lucrezia Borgia, grosse Oper in 3 Akten	1841 nr 29/11 III
9 III 1841	Voltaire	Merope, Trauerspiel in 5 Aufz	1841 nr 30
14 IV 1841	Karl Gutzkow	Werner, oder Herz und Welt, bürgerliches Schauspiel (Schauspiel) in 5 Aufz.	1841 nr 44/20 IV
20 IV 1841	Adolph Bäuerle	Rococo, Lustspiel in 4 Akten	1841 nr 49
15 V 1841	Johann Nepomuk Nestroy	Der Talisman, Posse mit Gesang in 3 Aufz.	1841 nr 57/22 V
22 IV 1841	Carl Wilhelm Koch	Das Testament einer armen Frau, Drama (Schauspiel) in 5 Akten, nach Ducange	1841 nr 48/29 IV
4 V 1841	Ferdinand Raimund	Der Verschwender, Zauberspiel (Zauber märchen) in 3 Akten. Mus. Conradin Kreuzer	1841 nr 101
перед 8 V 1841	Ferdinand Raimund	Der Verschwender, Zauberspiel (Zauber märchen) in 3 Akten. Mus. Conradin Kreuzer	1841 nr 52/8 V
8 V 1841	Joseph Alois Gleich	Der Postillon von Stadt Enzersdorf, Posse mit Gesang in 3 Aufz., Mus. Philipp Jakob Riotte	1841 nr 55/15 V

12 V 1841	Anton Varry (Löger Anton), Joseph Schickh	Der Treff König, oder Spieler und Totengräber, Lebensbild mit Gesang in 2 Abth.	1841 nr 55/15 V
25 V 1841	Friedrich Kaiser	Wer wird Amtmann (?Wer wird Amtmann, oder Des Vaters Grab), lokales Lebensbild mit Gesang in 2 Akten	1841 nr 60/ 29 V
1 VI 1841	Vincenzo Bellini	Romeo und Julie, Oper in 2 Akten	1841 nr 63/8 VI
3 VI 1841	Johann Nepomuk Nestroy	Der Färber und sein Zwillingbruder, Posse mit Gesang in 3 Akten, Mus. von Adolph Müller	1841 nr 63/8 VI
13 VI 1841	Ferdinand Raimund	Das Mädchen aus der Feenwelt, Zauberspiel mit Gesang in 3 Akten, Mus. Joseph Drechsler	1841 nr 66
22 VI 1841	Gaetano Donizetti	Belisario, grosse Oper in 3 Akten	1841 nr 71/1 VII
23 VI 1841	Franz Braunau	Jadest, Lustspiel in 1 Akte	1841 nr 71/1 VII
24 VI 1841	Carl Töpfer	Der reiche Mann, oder Die Wasserkur, Charakter- Gemälde in 4 Aufz.	1841 nr 71/1 VII
3 VII 1841	Giacomo Meyerbeer	Die Welfen und Gibellinen (?Gibellinen in Pisa), grosse Oper in 5 Aufz., Libr. nach dem franz. von Eugène Scribe	1841 nr 74/ 8 VII

10 VII 1841	Philipp Haffner	Das Marmorherz, romantisch-komisches Volksmärchen in 3 Aufz., Mus. Adolph Müller	1841 nr 77, s. 307-308
26 VII (?27 VII) 1841	Auber Daniel François	Die Ballnacht, grosse romantische Oper in 5 Akten, Libr. Scribe Eugène;	1841 nr 71/1 VII
7 VIII 1841	Halevy Ludovic	Die Jüdin, grosse Oper in 5 Aufz., Libr. Jacques Fromental Halévy, Eugène Scribe, aus dem franz. über. von Seyfried und Hoffmann	1841 nr 90/14 VIII
1841: VII/VIII	Daniel François Auber	Die Räuber am Ätna, grosse (heroisch-romantische) Oper in 4 Aufz.	1841 nr 90/14 VIII
VII/VIII 1841	Saint Hilaire	Der Selbstmörder, oder Eifersucht und ihre Folgen, Schauspiel in 5 Akten, nach St. Hilaire von Forst und Leutner	1841 nr 90
8 VIII 1841	Ferdinand Kaiser	Der Berggeist und der Mandoletti-Krämer, Zauber-Posse in 2 Aufz.	1841 nr 90/14 VIII
9 VIII 1841	Eduard Bauernfeld	Das letzte Abenteuer, Lustspiel in 5 Akten	1841 nr 90/14 VIII
10 VIII 1841		Von allem etwas, musikalisch-dramatisch-humoristisches Quodlibet in 3 Abt. (dritte Akt Der Jüdin – Joseph Reichmann (Comthur), P. Barth (Graf Arnauld)	1841 nr 90/14 VIII

23 VIII 1841	Ernst Raupach	Vormund und Mündel, Schauspiel in 5 Akten	1841 nr 90/14 VIII
27 VIII 1841	Saint Hilaire	Der Selbstmörder, oder Eifersucht und ihre Folgen, Schauspiel in 5 Akten	1841 nr 90/14 VIII
14 IX 1841		Akrobatisch-athletische Vorstellung der Gesellschaft des Hrn. Michael Averino	1841 nr 103
18 IX 1841	Louis Spohr	Jessonda, grosse Oper in 3 Akten, Libr. Eduard Heinrich Gehe	1841 nr 106, s. 424
19 IX 1841	Karl Haffner	Die Wiener Stubenmädchen, oder Der Ball in der Schusterwerkstatt, lokal Posse in 2 Aufz., Mus. Michael Hebenstreit	1841 nr 106, s. 424
IX 1841	Johann Nepomuk Nestroy	Der Talisman, Posse mit Gesang in 3 Aufz.	1841 nr 101
28 VIII 1841	August Friedrich Kotzebue	Das Epigramm, Lustspiel in 4 Aufz.	1841 nr 98/2 IX
4 IX 1841	Johann Wolfgang Goethe	Götz von Berlichingen mit der eisernen Hand, Trauerspiel in 5 Aufz.	1841 nr 101.
6 IX 1841	Halevy Ludovic	Die Jüdin, grosse Oper in 5 Aufz., Libr. Jacques Fromental Halévy, Eugène Scribe, aus dem franz. über. von Seyfried und Hoffmann	1841 nr 101

1. *Гордійчук Я. М.* Становлення українського музичного театру і критика (Київ, 20–30-ті рр.) / *Я. М. Гордійчук*. — Київ : Муз. Україна, 1990. — 144 с.
2. *Ізваріна О. М.* Оперне мистецтво на сторінках української музичної преси 20-х років ХХ століття / *Олена Миколаївна Ізваріна* // Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури : зб. наук. праць / Держ. академія керівних кадрів культури і мистецтв. — 2009. — № 23/16. — С. 135-143.
3. *Ливанова Т. Н.* Оперная критика в России : в 2 т. / *Т. Н. Ливанова*. — Москва : Музыка, 1966–1973 : Т. 1, вып. 1. — 1966. — 410 с. ; Т. 1, вып. 2. — 1967. — 192 с. ; Т. 2, вып. 3. — 1969. — 420 с. ; Т. 2, вып. 4. — 1973. — 337 с.
4. *Луژهцька І.* Галицька періодика кінця ХVІІІ — першої половини ХІХ ст. як одне з джерел вивчення українсько-австрійських взаємин у ділянці театрального мистецтва / *Ірина Луژهцька* // Вісник Львівського університету. Сер.: Мистецтвознавство. — Львів, 2001. — Вип. 1. — С. 101-104.
5. *Мазена Т.* Австрійський музично-драматичний театр у Львові (1776–1872) : (спроба синтетичного аналізу діяльності) / *Тереса Мазена* // *Musica Galiciana*. — Rzeszów, 2003. — Т. 7. — С. 31-41.
6. *Мельник Л.* Становлення музичної журналістики у першій половині ХІХ ст. : (за матеріалами тогочасної німецькомовної преси Львова) / *Лідія Мельник* // Збірник праць Науково-дослідного центру періодики / відп. ред. *М. М. Романюк* ; НАН України, ЛННБ України ім. В. Стефаника, НДІ пресознавства. — Львів, 2010. — Вип. 2 (18). — С. 3-16.
7. *Мельник Л. О.* Музична журналістика: теорія, історія, стратегії. На прикладах із щоденної преси Львова від початків до сьогодення : монографія / *Лідія Олександрівна Мельник*. — Львів : ЗУКЦ, 2013. — 384 с.
8. *Паламарчук О.* Музичні вистави львівських театрів (1776–2001) / *Оксана Паламарчук*. — Львів, 2007. — 448 с.
9. [Bei dem Beginnen unseres Blattes...] // *Galicia*. — 1840. — 4.VII. (N 2). — S. 8.
10. [Die Opernvorstellungen schloss Dienstags den 29. Dec. 1840...] // *Galicia*. — 1841. — 7.I. (N 3). — S. 21.
11. [Dienstag der 17. November Mad. Janik...] // *Galicia*. — 1840. — 1.XII. (N 66). — S. 264.

12. *Dunicz J.* Premiery oper Belliniego we Lwowie / *Jan Dunicz* // Vincenzo Bellini (1801–1835) w stólcie śmierci. — L wów, 1935. — 11 s.
13. *Got J.* Das Österreichische Theater in Lemberg im 18 und 19 Jahrhundert: Aus dem Theaterleben der Vielvolkermonarchie / *Jerzy Got.* — Wien, 1997. — Bd. 1. — 490 s. ; Bd. 2. — S. 491-875.
14. *Igrek, v.* [Am 25-ten April wurde...] / *Igrek, v.* // Mnemosyne. — 1840. — N 36. — S. 152.
15. *Igrek, v.* Oper in Lemberg / *Igrek, v.* // Mnemosyne. — 1840. — N 44. — S. 184.
16. *Marinelli-König G.* Die Zeitschriftenlandschaft in den slawischen Ländern (der Habsburger Monarchie) vor 1848 und die Wiener Unterhaltungsblätter als Quellen / *Gertraud Marinelli-König* // Deutschsprachige Öffentlichkeit und Presse in Mittelost- und Südosteuropa (1848–1948) = Jassyer Beiträge zur Germanistik XII. — Konstanz : Hartung-Gorre, 2008. — S. 119-134.
17. [29. X. Sonntag der 25. Oct. 1840 Forchheim als zweiten theatralischen Versuch...] // *Galicia.* — 1840. — N 52. — S. 125.
18. *Red.* [Im Gebiete des Gemütlich-Heiteren waren wir...] / *Red.* // Mnemosyne. — 1840. — N 82. — S. 336-338.
19. *Rusińska-Giertych H.* Czasopiśmiennictwo lwowskie do końca XVIII wieku / *Halina Rusińska-Giertych* // Вісник Львівського університету. Сер.: Книгознавство, бібліотекознавство та інформаційні технології. — Львів, 2007. — Вип. 2. — С. 76-84.
20. X. [Herr Neufeld von der Leitung...] / X. // Mnemosyne. — 1840. — 25.IV. (N 33). — S. 139-140.